

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА РАБОТНАТА СИЛА ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2021 ГОДИНА

От началото на 2021 г. наблюдението на работната сила във всички държави - членки на ЕС, вкл. и в България, се провежда в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата, основана на индивидуални данни, събрани чрез извадки, и свързаните с него прилагачи регламенти на Европейската комисия в областта на статистиката на работната сила. Тези регламенти налагат промени в методологията на наблюдението, свързани преди всичко с дефинициите за заетост и безработица, поради което резултатите от наблюдението на работната сила за 2021 г. не са напълно съпоставими с тези за предишни периоди¹.

Основни показатели за икономическата активност на населението през третото тримесечие на 2021 година:

- **Коефициентът на икономическа активност за населението на възраст 15 - 64 навършени години е 72.9%.**
- **Коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 64 навършени години е 69.5%.**
- **Коефициентът на безработица е 4.6%.**
- **Обезкуражените лица на възраст 15 - 64 навършени години са 53.2 хил., или 4.5% от икономически неактивните лица в същата възрастова група.**

Заетост

През третото тримесечие на 2021 г. **общият брой на заетите лица** е 3 134.4 хил., от които 1 677.3 хил. мъже и 1 457.1 хил. жени. Коефициентът на заетост е 53.4%, съответно 59.7% при мъжете и 47.6% при жените.

През третото тримесечие на 2021 г. в сектора на услугите работят 1 967.0 хил., или 62.8% от заетите лица, в индустрията - 952.6 хил. (30.4%), и в селското, горското и рибното стопанство - 214.8 хил. (6.9%).

От всички заети лица 3.8% (118.0 хил.) са работодатели, 7.1% (221.4 хил.) - самостоятелно заети лица (без наети), 88.5% (2 775.4 хил.) - наети лица, и 0.6% (19.6 хил.) - неплатени семейни работници. От общия брой на наетите лица 2 104.5 хил. (75.8%) работят в частния сектор, а 671.0 хил. (24.2%) - в обществения.

През третото тримесечие на 2021 г. заетостта в отделните възрастови групи е следната:

Заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години са 3 042.0 хиляди. Коефициентът на заетост за населението в същата възрастова група е 69.5% (73.1% за мъжете и 65.8% за жените).

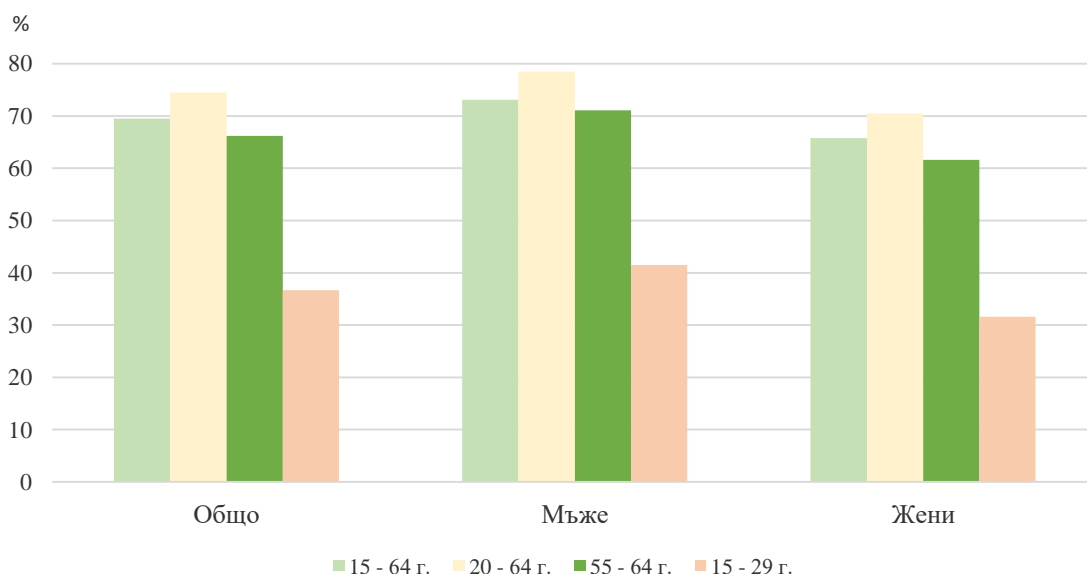
Коефициентът на заетост за населението на възраст 15 - 29 навършени години е 36.7% (41.5% за мъжете и 31.6% за жените).

¹ По-важните промени са описани в Методологичните бележки.

Коефициентът на заетост за населението на възраст 20 - 64 навършени години е 74.5%, съответно 78.5% за мъжете и 70.5% за жените.

Заетите лица на възраст 55 - 64 навършени години са 610.1 хил., или 66.2% от населението в същата възрастова група (71.1% от мъжете и 61.6% от жените).

Фиг. 1. Коефициенти на заетост по възрастови групи и пол през третото тримесечие на 2021 година

Безработица

През третото тримесечие на 2021 г. **безработни** са 150.6 хил. души, от които 85.4 хил. (56.7%) са мъже и 65.1 хил. (43.3%) - жени. Коефициентът на безработица е 4.6%, съответно 4.8% за мъжете и 4.3% за жените.

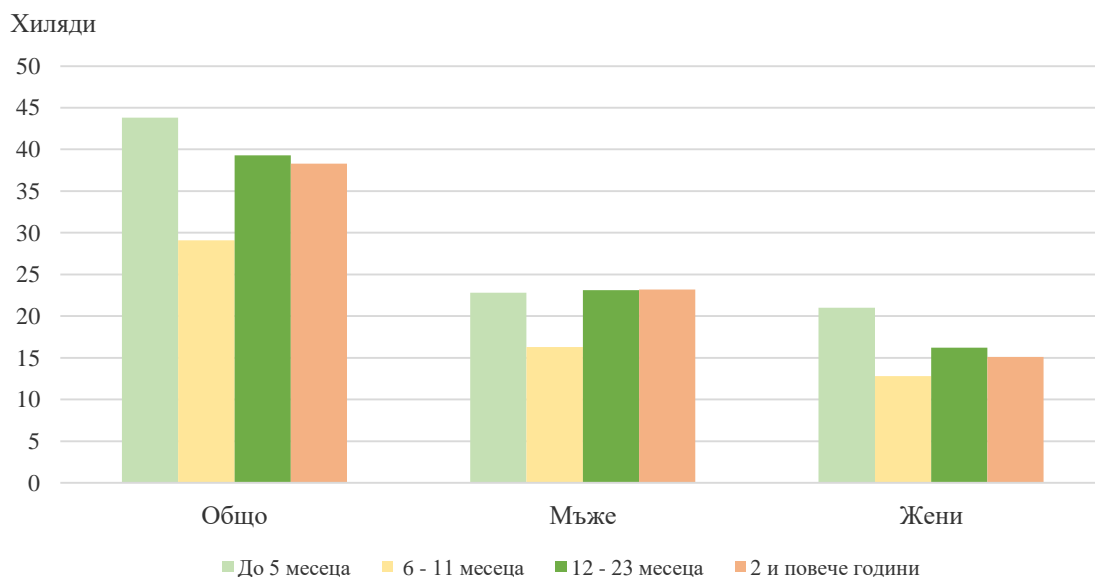
От всички безработни лица 15.0% са с висше образование, 51.9% - със средно, и 33.1% - с основно или по-ниско образование. Коефициентите на безработица по степени на образование са съответно 2.1% за висше образование, 4.3% за средно образование и 12.8% за основно и по-ниско образование.

През третото тримесечие на 2021 г. броят на безработните лица с продължителност на безработицата под една година е 73.0 хил. (48.5% от всички безработни), а този на **продължително безработните лица** (безработни от една или повече години) - 77.6 хиляди (51.5%). **Коефициентът на продължителна безработица** е 2.4%, съответно 2.6% при мъжете и 2.1% при жените.

От общия брой на безработните лица 120.9 хил., или 80.3%, са имали предишна работа, която са напуснали поради уволнение, съкращение или принудително приключване на бизнеса, приключване на сезонна или друга временна работа и други причини, а 29.7 хил., или 19.7%, търсят първа работа.

През третото тримесечие на 2021 г. **коефициентът на безработица за възрастовата група 15 - 29 навършени години** е 10.3%, съответно 10.7% за мъжете и 9.8% за жените.

Фиг. 2. Продължителност на безработицата по пол през третото тримесечие на 2021 година

Икономическа неактивност

През третото тримесечие на 2021 г. общият брой на **икономически неактивните лица (лицата извън работната сила)** е 2 588.1 хил., от които 1 047.3 хил. (40.5%) са мъже и 1 540.8 хил. (59.5%) - жени. **Икономически неактивните лица на възраст 15 - 64 навършени години** са 1 187.6 хил., или 27.1% от населението в същата възрастова група.

Методологични бележки

Наблюдението на работната сила е извадково и се провежда непрекъснато, като осигурява тримесечни и годишни данни за икономическата активност на населението на възраст 15 и повече навършени години. То обхваща обикновените домакинства в страната.

От първото тримесечие на 2021 г. в изпълнение на Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата, основана на индивидуални данни, събрани чрез извадки, и произтичащи от него прилагачи регламенти на Европейската комисия в областта на статистиката на работната сила, са направени промени в методологията на наблюдението на работната сила, свързани преди всичко с **дефинициите за заетост и безработица**, а именно:

- лицата, които са в отпуск за гледане на дете между 1 и 2-годишна възраст, по време на който получават обезщетение във фиксиран размер, се отнасят към заетите лица (до края на 2020 г. са отнасяни към икономически неактивните лица);
- лицата, които са в неплатен отпуск за гледане на дете между 2 и 8-годишна възраст, се считат за заети само ако еднократната продължителност на ползване на този вид отпуск е най-много 3 месеца, т.е. не ползват наведнъж целия полагаем им се отпуск (по 6 месеца за всеки от родителите). До края на 2020 г. те са отнасяни към заетите лица;
- лицата, които отсъстват от работа по причини, различни от годишен отпуск, заболяване или злополука и отпуск за отглеждане на дете, се считат за заети само ако продължителността на отсъствието е до 3 месеца (независимо дали получават частично възнаграждение);
- лицата, които произвеждат селскостопански продукти за собствено потребление, са изключени от категорията на заетите лица, дори чрез това производство да задоволяват основна част от потреблението в домакинството. За заети се считат само лицата, произвеждащи селскостопанска продукция, основната част от която е предназначена за продажба или за размяна;
- лицата със сезонна работа се определят като заети извън активния за работа сезон, ако продължават регулярно да извършват задачи и дейности, свързани с работата или бизнеса, извън изпълнението на юридически или административни задължения;
- лицата, които получават социални помощи и във връзка с това са задължени да извършват общополезни дейности, не се считат за заети лица. До края на 2020 г. те са отнасяни към заетите лица, ако са извършвали такава дейност през наблюдаваната седмица.

Наблюдаван период - характеристиките на всяко анкетирано лице се отнасят за състоянието му през определена календарна седмица.

Икономически активното население (работната сила) включва всички заети и безработни лица.

Заети са лицата на възраст 15 - 89 навършени години, които през наблюдавания период:

- извършват работа дори за един час, за което получават работна заплата или друг доход;
- не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради годишен отпуск, болест, отпуск при раждане и отглеждане на малко дете и други.

Безработни са лицата на възраст 15 - 74 навършени години, които:

- нямат работа през наблюдавания период;

- активно търсят работа през период от четири седмици, вкл. наблюдаваната, или вече са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период;

- имат възможност да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

Продължително безработни са лицата, които са безработни от една или повече години.

Икономически неактивни (лица извън работната сила) са лицата на възраст 15 и повече навършени години, които не са нито заети, нито безработни през наблюдавания период, вкл. всички лица на възраст 90 и повече навършени години.

Обезкуражени са лицата извън работната сила на възраст 15 - 74 навършени години, които желаят да работят, но не търсят активно работа, защото предполагат, че няма да намерят подходяща работа.

Коефициент на икономическа активност - относителният дял на икономически активните лица от населението в същата възрастова група.

Коефициент на заетост - относителният дял на заетите лица от населението на 15 и повече навършени години или в съответната възрастова група.

Коефициент на безработица - относителният дял на безработните лица от икономически активното население.

Коефициент на продължителна безработица - относителният дял на продължително безработните лица от икономически активното население.

При оценката на резултатите за третото тримесечие на 2021 г. са използвани предварителни данни за населението на страната към 30.06.2021 г., като е изключено населението, живеещо в колективни домакинства.

Както при всяко извадково наблюдение, данните от Наблюдението на работната сила са обременени с грешки, дължащи се на извадката (стохастични грешки). Относителните стандартни грешки за основните показатели от наблюдението през третото тримесечие на 2021 г. са:

- общ брой на заетите лица - 1.5%;
- общ брой на безработните лица - 5.8%;
- коефициент на безработица - 5.7%.

Поради направените закръгляния в някои случаи общите данни могат да се различават незначително от сумата на отделните групи, включващи се в тях.

По-подробни данни от Наблюдението на работната сила за третото тримесечие на 2021 г. могат да се намерят на сайта на НСИ - www.nsi.bg, раздел „Пазар на труда“, Наблюдение на работната сила.

Приложение

Таблица 1

Икономическа активност на населението през
третото тримесечие на 2021 година

	Общо	Мъже	Жени
Коефициент на икономическа активност (15 - 64 години) - %	72.9	76.9	68.7
Заети лица - общо - хиляди	3134.4	1677.3	1457.1
Заети лица на 15 - 64 години - хиляди	3042.0	1619.3	1422.8
Заети лица на 15 - 24 години - хиляди	111.0	67.7	43.2
Заети лица на 15 - 29 години - хиляди	356.2	206.6	149.6
Заети лица на 20 - 64 години - хиляди	3028.7	1610.7	1418.1
Заети лица на 55 - 64 години - хиляди	610.1	316.0	294.2
Коефициент на заетост - %	53.4	59.7	47.6
Коефициент на заетост (15 - 64 години) - %	69.5	73.1	65.8
Коефициент на заетост (15 - 24 години) - %	17.9	21.3	14.4
Коефициент на заетост (15 - 29 години) - %	36.7	41.5	31.6
Коефициент на заетост (20 - 64 години) - %	74.5	78.5	70.5
Коефициент на заетост (55 - 64 години) - %	66.2	71.1	61.6
Безработни лица - общо - хиляди	150.6	85.4	65.1
Безработни лица на 15 - 64 години - хиляди	148.2	83.8	64.4
Безработни лица на 15 - 24 години - хиляди	19.9	13.2	6.6
Безработни лица на 15 - 29 години - хиляди	41.1	24.8	16.3
Коефициент на безработица - %	4.6	4.8	4.3
Коефициент на безработица (15 - 64 години) - %	4.6	4.9	4.3
Коефициент на безработица (15 - 24 години) - %	15.2	16.3	13.3
Коефициент на безработица (15 - 29 години) - %	10.3	10.7	9.8
Коефициент на продължителна безработица - %	2.4	2.6	2.1
Обезкуражени лица - общо - хиляди	55.8	28.5	27.3
Обезкуражени лица на 15 - 64 години - хиляди	53.2	26.9	26.3